Eduskunnan hallintovaliokunta

Asia: U 69/2025 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta tietojenvaihtoa, avunantoa ja koulutusta toimintaohjelman perustamisesta euron suojaamiseksi rahanväärennykseltä kaudeksi 2028–2034 (Perikles V-ohjelma) sekä komission ehdotuksesta neuvoston asetukseksi ohjelman soveltamisen ulottamisesta muihin kuin osallistuviin jäsenvaltioihin (Perikles V-ohjelma)

Keskusrikospoliisin lausunto

1 Asia

Eduskunnan hallintovaliokunta on pyytänyt Keskusrikospoliisilta kirjallista asiantuntijalausuntoa liittyen yllä mainittuun asiaan. Valtioneuvoston kirjelmässä käydään läpi komission ehdotusta euron suojaamista rahanväärennykseltä koskevasta Perikles V -ohjelmasta (COM (2025) 462), sekä sen ulottamisesta muihin kuin osallistuviin jäsenvaltioihin (COM (2025) 461). Komission ehdotuksen tavoitteena on edelleen ehkäistä ja torjua rahanväärennystä ja siihen liittyviä petoksia. Ehdotukset ovat osa komission uuden rahoituskehyskauden 2028–2034 säädösten kokonaisuutta. Ohjelmaan liittyy myös mahdollisuus hakea kilpailtua rahoitusta, jolla voidaan toteuttaa ohjelman tavoitteita.

2 Keskusrikospoliisin lausunto

Vuonna 2025 Suomen poliisille on valtakunnallisesti kirjattu eri nimikkeillä rahanväärennykseen liittyviä rikosilmoituksia yhteensä 577 kpl (vuonna 2024: 626 kpl). Valtaosa kirjatuista rikosilmoituksista koski yksittäisiä kierrosta löytyneitä seteleitä, jotka nimellisarvoltaan olivat yleensä 20€ tai 50€ seteleitä.

Kaikkiaan Suomessa havaittiin vuonna 2025 8 473 kpl väärennettyjä seteleitä, joista ennen kiertoa takavarikoitiin 7 990 kpl ja kierrosta 483 kpl. Väärennettyjä kolikoita Suomesta löytyi vuonna 2025 yhteensä n. 4.000 kpl. Väärennettyjen setelien yhteenlaskettu nimellisarvo oli yli 500 000€.

Rahanväärennysrikollisuus ei perinteisesti ole Suomessa ollut niin suuri ongelma, kuin se on monissa muissa EU-maissa. Tätä lausuntoa kirjoitettaessa vuoden 2025 EU-tason seteliväärennöstilastot eivät ole vielä valmistuneet, mutta Suomen lukujen mittakaava käy selkeästi ilmi verrattaessa Suomen lukuja Euroopassa vuonna 2024 havaittuihin eurovääreennöksiin. Europolin toimittamien tilastojen mukaan vuonna 2024 Euroopassa havaittiin 1 649 901 kpl väärennettyä seteliä ja kolikkoa, joiden yhteenlaskettu nimellisarvo oli 74 757 357 €.

Japanilaisen, globaalisti toimivan käteisen rahan logistiikkaan ja siihen liittyviin palveluihin keskittyvän Glory Ltd:n mukaan Suomessa n. 9% kaikista Point Of Sale -maksutapahtumista tehdään edelleen käteisellä. Yrityksen mukaan tämän luvun ei odoteta tulevaisuudessa radikaalisti muuttuvan, vaan se perustuu pääosin joko ihmisten haluttomuuteen tai kyvyttömyyteen siirtyä sähköiseen maksamiseen. Samaan aikaan EU-maista esimerkiksi Irlanti ja Ranska ovat lainsäädännössään velvoittaneet pakolliseksi mahdollisuuden käteisen käyttöön liiketoiminnassa ja Slovakia, Slovenia ja Unkari ovat siirtymässä jopa perustuslakiin kirjattuun oikeuteen käyttää käteistä maksuvälineenä. Vaikka pohjoismaiden katsotaankin olevan varsin edistyksellisiä sähköisen maksamisen saralla, esimerkiksi valtiollisessa kriisiviestinnässä kansalaisia kehotetaan varautumaan yhteiskunnallisia kriisejä vastaan mm. pitämällä aina riittävä määrä käteistä rahaa hallussaan. Yrityksen tulkinnan mukaan käteinen raha voidaankin tulkita osaksi kriittistä infrastruktuuria, eikä sen häviämisestä lähitulevaisuudessa ole nähtävissä merkkejä.

Käteisen rahan käyttö järjestäytyneen rikollisuuden piirissä, esimerkiksi rahanpesu- tai huumausainerikollisuuden piirissä on edelleen tavanomaista. Vaikka Suomessa havaittujen rahanväärennösten lukumäärä onkin viime vuosina pysynyt varsin maltillisena verrattuna Keski- tai Etelä-Euroopan lukuihin, ei Suomessa voida tuudittautua siihen, että järjestäytynyt rahanväärennysrikollisuus ei tulevaisuudessa laajemmin leviäisi tänne.

Keskusrikospoliisi pitää Perikles V -ohjelman ehdotuksia ja valtioneuvoston kirjelmää asiaan liittyen kannatettavana. Ohjelman tavoitteet tukevat poliisin tavoitteita rikollisuuden torjumisessa. Ohjelman avulla luodaan myös mekanismeja tiedonvaihtoon, koulutukseen ja yhteistyöhön jäsenvaltioiden ja muiden toimivaltaisten toimielinten ja virastojen välille.

Robin Lardot, Keskusrikospoliisin päällikkö

Tanja Vakkilainen, rikoskemisti

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Poliisi 10.02.2026 klo 09:15. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.